

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	спеціальність 076 Підприємництво і торгівля
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Підприємництво
Курс, семестр	Курс 4, семестр 8
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	загальна кількість годин – 120 год.; кількість кредитів – 4, із яких: для денної форми навчання: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. для заочної форми навчання: лекцій – 6 год., практичних занять – 4 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Кафедра менеджменту ім. І. А. Маркіної навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробника (-ів)	<i>викладач:</i> Помаз Олександр , к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної. <i>контакти:</i> ауд. 488а, навчальний корпус № 4 e-mail: oleksandr.pomaz@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/pomaz-oleksandr-myhaylovych
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	ОК 19 Курсова робота "Підприємництво"; ОК 23 Менеджмент; ОК 27 Основи обліку та оподаткування; ОК 35 Цифровізація бізнесу; ОК 33 Товарознавство; ОК 26 Організація торгівлі.
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗК 2 Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності. ЗК 6 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. <i>фахові:</i> ФК 2 Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. ФК 12 Здатність застосовувати вміння прийняття управлінських рішень у сфері запровадження, здійснення та аналізу результативності технологій, технологічних процесів на

	підприємствах.
Програмні результати навчання / Результати навчання	ПРН 6 Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей. ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Навчальна дисципліна «Операційний менеджмент» розвиває у здобувачів вищої освіти навички комунікації, лідерства, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, навички пошуку, збирання та аналізу інформації для обґрунтування управлінських рішень., працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості кінцевих термінів, здатність логічно і системно мислити, креативність	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
формування у майбутніх підприємців умінь розроблення операційної стратегії, створення та використання галузевих операційних підсистем як основи забезпечення досягнення місії організації.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Типи операцій, операційний цикл, галузеві особливості операційних функцій Тема 2. Операційна система та складові підсистеми Тема 3. Стратегічне, тактичне та оперативне планування операцій Тема 4. Оперативне управління та диспетчерування виробництва Тема 5. Управління матеріально-технічним забезпеченням Тема 6. Робоче середовище та умови праці. Режим роботи Тема 7. Соціотехнічний підхід до розробки операцій Тема 8. Загальний менеджмент якості Тема 9. Управління продуктивністю організації Тема 10. Управління проектами	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
словесні методи, зокрема лекції, розповіді, пояснення; наочні методи , зокрема ілюстрування, демонстрування; практичні методи , зокрема вправи, практичні роботи; методи формування пізнавальних інтересів , зокрема навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; інтерактивні методи , зокрема кейс-метод; методи усного контролю , зокрема опитування, бесіди; комп'ютерні, мультимедійні методи , зокрема використання мультимедійних презентацій.	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перекладання	Здобувач вищої освіти повинен відвідувати заняття і вчасно виконувати практичні завдання
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії https://www.pdau.edu.ua/content/lokalni-normatyvno-pravovi-akty Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання

	(для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
- щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковими, пропуски занять без поважних причин не допускаються. Пропущені заняття, незалежно від причин відсутності, мають бути відпрацьовані до залікового тижня, шляхом виконання завдань пропущеної теми заняття та їх здачі для перевірки та оцінювання
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даного освітнього компоненту, або в процесі його опанування. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні у разі опанування частини навчальної дисципліни відбувається за рішенням провідного викладача. Набуття відповідних результатів навчання можливе, зокрема, після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. URL: https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist
- щодо оскарження результатів оцінювання	Порядок повторного проходження контрольних заходів регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. URL: https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Основні	
<p>1. Балаш Л.Я., Лисюк О.В., Саміло А.В., Ковальчук О.І. Навчальний посібник «Операційний менеджмент (Ч. 1)». Львів: <i>видавництво Репроцентр захід</i>, 2023. 194 с. URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12175/1/%d0%9f%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20%d0%9e%d0%9c_2023%20%283%29%20%281%29.pdf</p> <p>2. Грідін О. В. Операційний менеджмент: словник термінів і понять. ДБТУ. Харків : [б. в.], 2024. 36 с. URL : https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/57667/1/Slov_OPERATSIYNYI_MENEDZHMENT_24.pdf</p>	

3. Запша Г. М., Дядик Т. В., Помаз О. М. Стимулювання інвестицій в проекти з енергозбереження, енергообізнаність та енергетичну стійкість організацій в умовах управління змінами. Український журнал прикладної економіки та техніки. №3, 2023. С. 330-335. URL : <http://ujae.org.ua/stymulyuvannya-investytsij-v-proyekty-z-energozberezhennya-energoobiznanist-ta-energetychnu-stijkist-organizatsij-v-umovah-upravlinnya-zminamy/>

4. Лисенко Т. І., Мироненко М. А., Усіченко І. В., Алексєнко І. А. Операційний менеджмент : навч. посіб. Ч. II. Дніпро : НМетАУ, 2021. 67 с. URL : <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/78cf24b6-df3e-4184-9a3d-a772f4b19bd1/content>

5. Операційний менеджмент : навч.-метод. посібник для самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної, заочної форми навчання та дистанційного навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» за освітньою програмою «Менеджмент організацій і адміністрування». Укладачі : Є. О. Снітко, Є. Є. Завгородня. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 184 с. URL : <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8545>

Допоміжні

1. Операційний менеджмент: навчальний посібник / В. І. Перебийніс, В. В. Писаренко, О. М. Помаз, О. В. Василенко та ін.; за ред. В. І. Перебийніса. Полтава: ПДАА, 2008. 664 с.

2. Операційний менеджмент: навчальний посібник / І. А. Маркіна, О. М. Помаз, Ю. В. Помаз; за ред. І. А. Маркіної. Полтава: ПДАА, 2019. 230 с.

3. Організація виробництва: навч. посіб. За ред. Й. М. Петровича. Київ : ЦНЛ, 2015. 336 с.

4. Федулова Л. І., Декалюк О. В. Управління операційною системою виробничого підприємства. Монографія. Хмельницький національний університет, Хмельницький : 2015. 206 с.

5. Школа І. М., Михайлівська О. В. Операційний менеджмент. Практикум. Чернівці : Книги XXI, 2014. 376 с.

6. Helmold Marc, Terry Brian. Operations and Supply Management 4.0: Industry Insights, Case Studies and Best Practices (Future of Business and Finance) 1st ed. 2021 Edition

7. Fernández Mario. Industrial Engineering: Operations Management Paperback – November 20, 2020. 272 p

8. Shulzhenko I., Pomaz O., Pomaz J. Peculiarities of communication processes in modern organizations. Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 2: [collective monograph] / in edition I. Markina. Prague. Nemoros s.r.o. 2020. Czech Republic. P. 436-440.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту
ім. І.А. Маркіної протокол від 1.09.2025 р. № 1

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

**Схема нарахування балів із навчальної дисципліни
Денна форма навчання**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання практичних завдань	Самостійна робота	Опитування	
Тема 1. Типи операцій, операційний цикл, галузеві особливості операційних функцій	5	4	-	9
Тема 2. Операційна система та складові підсистеми	5	4	-	9
Тема 3. Стратегічне, тактичне та оперативне планування операцій	5	4	-	9
Тема 4. Оперативне управління та диспетчерування виробництва	5	4	5	14
Тема 5. Управління матеріально-технічним забезпеченням	5	4	-	9
Тема 6. Робоче середовище та умови праці. Режим роботи	5	4	-	9
Тема 7. Соціотехнічний підхід до розробки операцій	5	4	-	9
Тема 8. Загальний менеджмент якості	5	4	-	9
Тема 9. Управління продуктивністю організації	5	4	-	9
Тема 10. Управління проектами	5	4	5	14
РАЗОМ	50	40	10	100

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Усі завдання виконані правильно, усні відповіді повні та супроводжуються власними роздумами з теми заняття. Висока активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
4	Усі завдання в цілому виконані правильно, але присутні незначні помилки, усні відповіді повні. Висока активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
2-3	Виконані завдання й усні відповіді містять помилки, що є суттєвими та обумовлені недостатнім опануванням здобувачем навчального матеріалу. Незначна активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1	Завдання виконані переважно неправильно або містять значні помилки, що відповідають рівню знань, який важко оцінити. Усні відповіді неправильні. Пасивна поведінка здобувача на занятті. Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Завдання не виконані або виконані повністю неправильно. Усні відповіді відсутні. Пасивна поведінка здобувача вищої освіти на занятті. Здобувач виконує лише незначний обсяг поставлених перед ним / групою завдань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Завдання виконані правильно, повністю й вчасно, оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми (узагальнення) з теми заняття. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
3	Завдання виконані повністю, вчасно, в цілому правильно (присутні неточності), є незначні помилки в оформленні. Присутній креативний підхід в узагальненні матеріалу з теми заняття. Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
2	Завдання виконані з суттєвими помилками або неповністю, що обумовлено недостатнім опануванням здобувачем навчального матеріалу. Присутні помилки в оформленні та/або завдання здане невчасно. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1	Завдання виконані переважно неправильно або містять значні помилки, що відповідають рівню знань, який важко оцінити. В оформленні присутні суттєві помилки та/або завдання здані невчасно. Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Завдання не виконані або виконані повністю неправильно. Здобувач виконує лише незначний обсяг поставлених перед ним / групою завдань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Усі усні відповіді повні та супроводжуються власними роздумами з теми заняття. Висока активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
4	Усі усні відповіді повні, в цілому вірні, але присутні незначні помилки. Висока активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
2-3	Усні відповіді містять помилки, що є суттєвими та обумовлені недостатнім опануванням здобувачем навчального матеріалу. Незначна активність здобувача на занятті. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1	Усні відповіді неправильні. Пасивна поведінка здобувача на занятті. Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Усні відповіді відсутні. Пасивна поведінка здобувача вищої освіти на занятті, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни Заочна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Опитування на практичних заняттях	Виконання практичних завдань	Контрольна робота	
Тема 1. Типи операцій, операційний цикл, галузеві особливості операційних функцій	15	20		35
Тема 2. Операційна система та складові підсистеми	-	-		-
Тема 3. Стратегічне, тактичне та оперативне планування операцій	15	20		35
Тема 4. Оперативне управління та диспетчерування виробництва	-	-		-
Тема 5. Управління матеріально-технічним забезпеченням	-	-		-
Тема 6. Робоче середовище та умови праці. Режим роботи	-	-		-
Тема 7. Соціотехнічний підхід до розробки операцій	-	-		-
Тема 8. Загальний менеджмент якості	-	-		-
Тема 9. Управління продуктивністю організації	-	-		-
Тема 10. Управління проектами	-	-		30
РАЗОМ	30	40	30	100

Шкала та критерії оцінювання опитування на практичних заняттях для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
12-15	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує свої думки, наводить необхідні приклади, аргументує їх; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови; Здобувач вищої освіти на високому рівні розуміє та демонструє здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти під час формування технічних завдань та рішень.
9-11	здобувач вищої освіти дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й високий рівень, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауважень викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу, у мовленнєвому оформленні усної відповіді. Здобувач на достатньому рівні розуміє та демонструє здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти під час формування технічних завдань та рішень.
6-8	здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. Здобувач вищої освіти на середньому рівні розуміє та демонструє здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти під час формування технічних завдань та рішень.
4-7	здобувач вищої освіти розкриває основні положення певної теми поверхнево, викладає матеріал непослідовно, без певної логіки; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. Здобувач вищої освіти на задовільному рівні розуміє та демонструє здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти під час формування технічних завдань та рішень.

1-3	здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал; не дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови. Здобувач на низькому рівні розуміє та демонструє здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти під час формування технічних завдань та рішень.
0	здобувач вищої освіти зовсім не відповідає на поставлене питання або відповідає неправильно, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

**Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань
для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти**

Кількість балів	Критерії оцінювання
15-20	практичні завдання з теми виконані відповідно у повному обсязі;
1-14	практичні завдання з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки;
0	практичні завдання не виконані, або виконані неправильно, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

**Критерії та шкала оцінювання виконання контрольної роботи
для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти**

Кількість балів	Критерії оцінювання
20-30	контрольна робота містить відповіді на усі питання, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі; відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач вищої освіти на високому рівні демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміти координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.
15-19	контрольна робота містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу; Здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач вищої освіти на достатньому рівні демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміти координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.
10-14	контрольна робота містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу, але при цьому допущені несуттєві помилки, та неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу. Здобувач вищої освіти на середньому рівні демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміти координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.
5-9	контрольна робота містить відповіді в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу, але відсутній висновок, наявні у незначній кількості фактичні помилки. Здобувач вищої освіти на задовільному рівні демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміти координувати дії та

	<p>контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.</p>
1-4	<p>контрольна робота містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу; відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. Здобувач вищої освіти на низькому рівні демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміти координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві.</p>
0	<p>контрольна робота, питання якої не розкриті або висвітлені неправильно, з грубими помилками. Здобувач вищої освіти демонструє невміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; вміти координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві; здійснювати оперативне, поточне та стратегічне планування діяльності підприємства; приймати управлінські рішення щодо впровадження нововведень та обґрунтовувати джерела їх фінансування у підприємстві, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.</p>